

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
3 ΜΑΪΟΥ 1984

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
56

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 168

Αναλυτικό και Ωρολόγιο Πρόγραμμα Μαθήματος Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' και ΣΤ' τάξεων Δημοτικού.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 309/76 «περί οργάνωσης και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως».
2. Τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 της αριθ. Η/5421/7.7.82 (ΦΕΚ 474/13.7.82 τ. Β') κοινής απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «περί αναθέσεως αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».
3. Τη γνωμοδότηση 67/1983 του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ).
4. Τη γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας 104/1984 με πρόταση του αρμόδιου Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε :

Άρθρο 1.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ Ε' ΤΑΞΗΣ

Α. ΣΚΟΠΟΣ

Εκτός του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής είναι να βοηθήσει τους μαθητές να γνωρίσουν την οργάνωση και τη λειτουργία της Ελληνικής κοινωνίας και τις αξίες στις οποίες στηρίζεται να κατανοήσουν τη σημασία που έχουν οι κοινωνικοί και πολιτικοί θεσμοί για το άτομο και το σύνολο να αναπτύξουν την κριτική σκέψη αναφορικά με τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα να καλλιεργήσουν την κοινωνική συνείδηση ώστε να μετέχουν υπεύθυνα και δημιουργικά στη ζωή μιας δημοκρατικής κοινωνίας να αποκτήσουν την απαραίτητη ευαισθησία απέναντι στην πανανθρώπινη κοινότητα.

Β. ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Η ΣΥΜΒΙΩΣΗ ΤΩΝ

ΑΝΕΡΩΤΩΝ

ΕΠΙΛΟΓΕΙΣ

- Τα παιδιά διερευνούν τις ανάγκες και τις συνθήκες που οδήγησαν τον άνθρωπο στη συγκρότηση ομάδων συμβίωσης.
- Διαισιολογούν σχέσεις αλληλεξάρτησης μέσα στην ομάδα και κατανοούν τα αγαθά της κοινωνικής αλληλεγγύης.
- Αναπτύσσουν κριτήρια για τη σωστή αξιολόγηση των κανόνων και των αξιών της οργανωμένης κοινωνίας, που ζουν, και αποκτούν ανάλογες στάσεις.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

- α. Βασικές ανάγκες του ανθρώπου
Βιολογικές, κοινωνικές, πολιτιστικές.
Αγώνας επιβίωσης και κοινωνική εξέλιξη (εισαγωγικά).
- β. Τα αγαθά της συμβίωσης
- Πως κατάρτησαν οι άνθρωποι να ικανοποιούν αποτελεσματικά τις ανάγκες τους σε παλιότερες εποχές: συνεργασία και δύναμη, συγκατοίκηση και ασφάλεια, αλληλοβοήθεια και κατανόηση.
Πρώτες μορφές συμβίωσης.
- Σημερινές μορφές συμβίωσης.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΙΣ

ΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Υ. Όροι συμβίωσης (εξελικτικά)

- Καταμερισμός εργασίας-κοινές ασχολίες στις πρώτες κοινωνίες - Έριδες-διαφωνίες -ανάλυση κοινών συμφανιών.
- Κανόνες-παραβίαση και συνέπειες.
- Ήθη και έθιμα, ψυχαγωγία.
- Η ανάδειξη αρχηγού. Επιβολή νόμων-υπακοή.
- Υποχρεώσεις και δικαιώματα. Σημερινά δεδομένα (συγκριτικά).

2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα βιολογικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της οικογένειας και επισημαίνουν σχέσεις ομαδικής ζωής.
- Διαπιστώνουν αλλαγές που συντελέστηκαν στη δομή και στη λειτουργία της οικογένειας, καθώς και τους ρόλους των μελών της και τις αξιολογούν ανάλογα.
- Ερευνούν τη δομή και τη λειτουργία των ανθρώπινων κοινωνιών (με επίκεντρο την ελληνική κοινωνία) στην ιστορική τους διαδρομή και στη σημερινή πραγματικότητα.

- α. Η οικογένεια ως μορφή κοινωνικής συμβίωσης
 - Πως δημιουργείται μια οικογένεια: τα δυο φύλα, τα παιδιά (διαίωση της ζωής).
 - Γενεολογικό δέντρο. Ο γάμος.
 - Πως λειτουργεί η οικογένεια: ανάγκες ατόμων που ικανοποιεί, ανάγκες που έχει η ίδια ως κοινωνία. Ρόλος των μελών. Η θέση του παιδιού.
 - Εξέλιξη της οικογένειας: παλιές και σύγχρονες δομές-η ελληνική οικογένεια-ανισότητες και δικαιώματα.

Καταπορούν το ρόλο των ατόμων και των ομάδων στην προαγωγή του σπινώλου και αποκτούν στάσεις και διαθέσεις για τη δημιουργική συμμετοχή τους στις αντίστοιχες διαδικασίες.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ

Σύγχρονο οικογενειακό δίκαιο (στοιχεία).

β. Οι πρώτοι οικισμοί

Πρωτόγονοι οικισμοί: στέγη, λειτουργικότητα στέγης, μορφές οικισμών, οπισιμότητα κατασκευής, (π.χ. λιμναίοι οικισμοί κλπ.)

γ. Σημειωμένες κοινότητες

- Εξέλιξη οικισμών, ιδιαίτερα στον Ελληνικό χώρο. Χωριά-πόλεις-μεγαλουπόλεις. Η πολιτισμική ως ιδιόθυμη οικιστική μονάδα.
- Αγροτικοί οικισμοί. Αστική ζωή. Άλλοι οικισμοί και τα προβλήματά τους. Οικιστική-δημογραφική διερεύνηση. Αποδημία-νέετανάστευση.
- Ανάγκες που ικανοποιεί η κοινότητα (παροχές στον πολίτη): ύδρευση, φωτισμός, ψυχαγωγία, ιδρύματα.
- Συγκοινωνίες-Κυκλοφοριακά προβλήματα. Κυκλοφοριακή αγωγή.
- δ. Οργάνωση και λειτουργία της ελληνικής κοινότητας
- Κοινότητα-Δήμος, πρόεδρος-δήμαρχος, Συμβούλιο-αρμοδιότητες και ευθύνες. Δημοτολόγιο, Δηξιαρχείο, άλλες υπηρεσίες.
- Διαδικασία ανάδειξης κοινοτικών και δημοτικών αρχών. Συμμετοχή των πολιτών.
- Αυτοδιοίκηση και αυτοδιοικητική: τρόποι συμμετοχής και προσαρτές των πολιτών, στην κοινοτική ζωή και πρόοδο.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

- Τα παιδιά συνειδητοποιούν τις αλληλεξαρτήσεις μέσα στο κοινωνικό σύνολο με βάση τη μελέτη συγκεκριμένων καταστάσεων.
- Μαθαίνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών, ως ανθρώπων, μονάδων και ως μελών μιας κοινότητας.
- Εθίζονται στην άσκηση κοινωνικής προβληματικής και ανάλυσης συμπεριφοράς στα πλαίσια των παραπάνω αλληλεξαρτήσεων.

3. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

- α. Τα δικαιώματα του ατόμου
Το δικαίωμα της ζωής, της εργασίας, της ελευθερίας του λόγου και της σκέψης, της θρησκείας, της παιδείας, της υγείας.
- β. Κοινωνικές αλληλεξαρτήσεις
- Καθ' όσοντα πολιτών: νόμοι και κανόνες-φορολογία-προσφορά υπηρεσίας- μέριμνα για την ποιότητα της ζωής.
- Ρύθμιση συμπεριφοράς και κοινές συμφωνίες και ενέργειες ήδη και έθιμα, συνήθειες, αλληλεγγύη.

γ. Συλλογικό και συνεταιριστικό πνεύμα
Ο ρόλος των ατόμων και των ομάδων στην κοινοτική ζωή- Σύλλογοι, συνεταιρισμοί, κοινοπραξίες.

4. Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΒΙΟΤΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

- Τα παιδιά προσεγγίζουν τις έννοιες και τις σχέσεις ανάμεσα στο έργο και την παραγωγή, του μόνιμου και της αμοιβής και ερευνούν τα βασικά επαγγέλματα στα πλαίσια της οικονομικής ζωής της κοινότητας.

α. Εργασία και βιοτορισμός

- Προσφορά και αμοιβή. Συναλλαγές. Εργαζόμενοι και εργοδότες. Δικαιώματα εργαζομένων άλλοτε και τώρα. Προστασία εργαζομένων.

β. Εργασία και επαγγέλματα

- Είδη επαγγελμάτων: παραγωγικά, προσφοράς υπηρεσιών, χειρωνακτικά και μη. Σύγχρονη εξειδίκευση.

- Συνειδητοποιούν την αξία της εργασίας ως μέσον καταξίωσης του ατόμου στην κοινωνία και πολιτιστικής πρόοδου.
- Αναγνωρίζουν τα δικαιώματα των εργαζομένων και αποκτούν θετικές στάσεις απέναντι στην εργασία και τους φορείς της.

- Κατοχύρωση επαγγέλματος: δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, ειδικευμένοι ανειδίκευτοι. Ασφάλιση και συνταξιοδότηση. Προβλήματα.

γ. Εργασία και πρόοδος (στοιχεία)

- Παραγωγή και κατανάλωση
- Οικονομική ανάπτυξη και τεχνολογία
- Κοινωνική προαρά: επιστήμη, εφευρέσεις, βελτίωση συνθηκών ζωής, κλπ.
- Ατυχήματα-οικονομικά προβλήματα.

5. ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Τα παιδιά εισάγονται στην έννοια της κρατικής εξουσίας μέσα από τους συγκεκριμένους φορείς και θεσμούς.
- Αναγνωρίζουν το κράτος ως έκφραση πολιτικής βούλησης του λαού και αποκτούν θετικές στάσεις απέναντι στίς αρχές μιας δημοκρατικής πολιτείας.

- Μαθαίνουν για τις ρίζες, την εξέλιξη και τους αγώνες επιβίωσης του ελληνοισμού και ευαισθητοποιούνται ανάλογα, ώστε να ταυτιστούν με τη βούληση του λαού για συνέχιση της ιστορικής του πορείας.

α. Γιατί έχουμε κράτος

- Πως δημιουργήθηκε το κράτος: εξελικτική διερεύνηση της έννοιας του κράτους. Νομοθετικές ρυθμίσεις.
- Το Ελληνικό κράτος από τα παλιά έως σήμερα. Μορφές, όρια.

β. Οργάνωση και λειτουργία του ελληνικού κράτους
(εισαγωγικά)

- Δημοκρατικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του ελληνικού κράτους.

- γ. Το ελληνικό έθνος: Προέλευση των Ελλήνων, Οι αρχαίες αποικίες. Η ενότητα των Ελλήνων. (Θρησκεία, γλώσσα, παιδεία) . Κοινοί αγώνες. Αμφικτυονίες. Η θρησκεία των Ελλήνων.

- Ο απέθμιος Ελληνοισμός. Κέντρα σημερινά. Μετανάστευση.

ΣΤ' Τ Α Ε Η

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΙΣ

1. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Διεύθυνση και συστηματοποίηση των μαθήσεων που περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες ενότητες της Ε' τάξης με έμφαση στη συνειδητοποίηση.

- του ρόλου της λαϊκής βούλησης στη διαμόρφωση της πολιτικής ζωής.
- της υποχρέωσης των πολιτών για ενεργό συμμετοχή στις κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες
- στη συμβολή της θρησκείας στη διαμόρφωση του κοινωνικού βίου των Ελλήνων.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

α. Κοινωνικός βίος

Εισαγωγική σύνοψη του περιεχομένου των εννοιών 1 και 2 για την Ε' τάξη με τους εξής άξονες:

- Συντροφικός και οικογενειακός βίος (βιολογική και εξελικτική ήτση)
- Συγκρότηση οικισμών και διαμόρφωση των κοινοτήτων (εξελικτική άποψη)
- Οι σημερινές κοινότητες: συγκρότηση, παροχή υπηρεσιών, συμμετοχή πολιτών. Αυτοδιοίκηση.
- Η κοινότητα της Ελλάδας.
- β. Συνοπτική επανάληψη του περιεχομένου της ενोट. 5 για την τάξη Ε' και σχετική προέκταση για τους εξής άξονες:
 - το κράτος ως όργανο προστασίας ^{της κοινότητας} (φωλής, πόλης, έθνους). Πρώτοι πυρήνες και πρώτες διαδικασίες και θεσμοί (ανάδειξη αρχηγού, θέση των πολιτών, ο ρόλος των ιερών και της θρησκείας, τάξεις, βασιλίδες, τύραννοι, κ.τ.ά.).
 - το κράτος ως φορέας της κοινωνικής βούλησης. Σύγχρονες δομές και διαδικασίες. Τό σύνταγμα και ο λαός.
 - όργανα κρατικής εξουσίας και ο ρόλος τους.
- Η κυβέρνηση, οι αντιπρόσωποι του λαού, η δικαιοσύνη.
- Όργανα τάξης. Ο στρατός:

ΕΝΟΗΤΕΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

2. ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Τα παιδιά ενημερώνονται για τις κατατήσεις των λαών στο χώρο των ανθρώπινων δικαιωμάτων και διερευνούν τις διαδικασίες ανάδειξης και στήριξης των δημοκρατικών θεσμών.
- Εκτιμούν τους αγώνες για τις κατατήσεις αυτές και ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κάθε εκτροπή.
- Αναλύουν τα διάφορα πολιτεύματα και τα συγκρίνουν με τις αρχές της δημοκρατίας.
- Ενδυναμώνουν τη βούλησή τους και συμβάλουν ως αριανοί πολίτες στη διατήρηση και προώθηση των ατομικών και κοινωνικών ελευθεριών και των θεσμών που αποσκοπούν στη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και του ανθρωπισμού.

3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Τα παιδιά γνωρίζουν και κατανοούν τις βασικές αρχές και αξίες της δημοκρατίας πάνω στις οποίες στηρίχτηκε, ίσαμε σήμερα η ελληνική πολιτεία.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

εθνική ανεξαρτησία και λαϊκή κυριαρχία.

- Κράτος και θρησκεία: Ανεξιθρησκεία.

Η ελληνική Ορθόδοξη εκκλησία. Σχέσεις Εκκλησίας και πολιτείας.

α. Μορφές πολιτικής οργάνωσης

- Κράτος και πολίτευμα. Κράτος και λαός.

Το ελληνικό έθνος.

- Μορφές πολιτειμάτων: μοναρχίες και ολιγαρχίες, απολυταρχία και δημοκρατία-Ιστορική θεώρηση και δομικά στοιχεία.

- Το δημοκρατικό πολίτευμα: έννοια και μορφές σύγχρονες κατακτήσεις, εκτροπές και συνέπειες (π.χ. δικτατορία και κατάνηση του ανθρωπισμού).

β. Δημοκρατικά συντάγματα

- Τι είναι ένα σύνταγμα-Πως γίνεται.

- Το σύνταγμα και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών (το δικαίωμα της ζωής, της ελευθερίας, της παιδείας, της πίστης κλπ.).

Καθήκοντα πολιτών.

- Κριτική διερεύνηση σχετικών αποσπορισμάτων από τα διάφορα Συντάγματα.

α. Η εξέλιξη της δημοκρατίας στην Ελλάδα

- Αρχαία εποχή. Χριστιανικοί χρόνοι.

- Η τουρκοκρατούμενη Ελλάδα.

- Οι επιδιώξεις της Ελληνικής Επανάστασης.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΛΟΓΕΙΣ

Διερευνούν τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες, υλοποιούνται, στο επίπεδο της εξουσίας, οι αρχές και οι αξίες αυτές στη σύγχρονη Ελλάδα.

- Γνωρίζουν τη δομή, την οργάνωση και τον τρόπο λειτουργίας της πολιτείας στα πλαίσια διαπραγμάνων και από το σύνταγμα κατοχυρωμένων αρχών, δικαιωμάτων των πολιτών και υποχρεώσεων της πολιτείας.

Συνειδητοποιούν το ρόλο του πολίτη στην υλοποίηση αυτών στα πλαίσια της ατομικής και ομαδικής δραστηριοποίησης.

4. ΚΡΑΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

- Τα παιδιά γνωρίζουν τους βασικούς τομείς δραστηριότητας του κράτους για την ικανοποίηση ατομικών και κοινωνικών αναγκών και για τη βελτίωση των όρων ζωής του συνόλου.

- Εκτιμούν την αξία των κρατικών μέτρων υπό το πρίσμα των αρχών της ελευθερίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότητας των πολιτών.

- Εκτιμούν το ρόλο διαφόρων κοινωνικών ομάδων και συνειδητοποιούν την αλληλεξάρτηση ανάμεσα στο σύνολο και το άτομο.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Διαλεύσεις και κατακτήσεις. Βασιλείς και δικτάτορες. Κατάλυση της βασιλείας.

- Σταθμοί στην εδραίωση της δημοκρατίας.

β. Αρχές της δημοκρατίας και δημοκρατικοί θεσμοί

- Κριτική διερεύνηση αποπειρασμάτων από το ισχύον σύνταγμα σχετικά με: τη λαϊκή κυριαρχία, ισοτιμία και ισονομία, ανεξιδιερκεία, λειτουργία κομμάτων, διαίρεση εξουσιών, ελευθερία σκέψης, συνεταιρισμού.

- Η κυβέρνηση και το κοινοβούλιο. Ο πρόεδρος της δημοκρατίας. Ελλογές.

- Προστασία της δημοκρατίας, η λαϊκή ψήφος, ο στρατός, τα σώματα ασφαλείας, η δικαιοσύνη, λαϊκή συμμετοχή και ενεργοποίηση.

α. Ζωή, υγεία, ψυχαγωγία

- Μέτρα και θεσμοί για την προστασία της ζωής των πολιτών (ανάγκες βρεφών, παιδιών, υπέργηρων κλπ.)

- Μέριμνα για την υγεία του ατόμου (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, υγιεινό περιβάλλον, κατασκηνώσεις κ.ά.)

- Φυσική αγωγή, αθλητισμός, ψυχαγωγία και νεότητα.

β. Παιδεία-εργασία-πρόοδος

- Το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα.

- Αρχές δημοκρατικής παιδείας: δωρεάν παιδεία και ισότητα ευκαιριών, επαγγελματική ισοτιμία και αποκατάσταση (σχετικά αποσπάσματα από το σύνταγμα και τους νόμους και σχολιασμός).

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

4. ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΝΤΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

- Καθένας με την κλίση του. Επιμέριψη.
- Βαλτισιαστική Παιδεία.
- γ. Κοινωνική Πρόνοια
 - Παιδικοί σταθμοί και άλλα ιδρύματα
 - Ειδική μέριμνα για ειδικές περιπτώσεις.
 - Κοινωνική ασφάλιση για όλους. Αιτήματα και διεκδικήσεις εργαζομένων. Συνδικαλισμός.
 - Τέχνες-γράμματα-επιστήμες. Πολιτιστικές ενδηλώσεις.
- δ. Οικονομία
 - Έσοδα του κράτους. Ο φορολογούμενος.
 - Έξοδα του κράτους. Έργα, μισθοί, συνταξιοδοτήσεις κτλ.
 - Στοιχεία από την πρόοδο στη γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία.
- ε. Προστασία του περιβάλλοντος
 - Πηγές αεθών για όλους (γενικά)
 - Η χλωρίδα και η πανίδα και προστασία τους.
 - Οι αναγκαιότητες μας και η προστασία τους.
 - Ρύπανση: από κρότους, καυσαέρια, απόβλητα, εντομοκάρματα, κ.ά. Κίνδυνοι και μέτρα.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

5. ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ
Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΙΣ

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα κοινά δικαιώματα των λαών και συνειδητοποιούν την κοινή τους μοίρα.
- Κρίνουν τις διακρατικές σχέσεις και τις διεθνείς προτιμήσεις για την επιβολή της θέλησης των ισχυρών, καθώς και τη χρήση βίας (πολέμου) στις μεταξύ των λαών διαφορές.
- Συνειδητοποιούν την αξία της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών και την ανάγκη ειλικρινούς συνεργασίας, αλληλοκατανόησης και αλληλοβοήθειας με βάση την αρχή ότι τα αγαθά της γης ανήκουν σε όλους.
- Γνωρίζουν και αποτιμούν οργανωμένες προσπάθειες για την αντιμετώπιση σχετικών προβλημάτων, όπως υλοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς και άλλες οργανώσεις συλλογικής εράσης.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

- α. Οι λαοί της γης
 - Η διασπορά των λαών. Εθνότητες. Πληθυσμιακή διερεύνηση της γης. Σχετικά προβλήματα.
 - Διαφορές των λαών: Ο μύθος της φυλής Οι θρησκευτικές διαφορές, οικονομικές διαφορές και ανάγκες μικροί και μεγάλοι-πλούσιοι και φτωχοί λαοί "δικαιώματα στην κατανόηση των αγαθών της γης μας" ο πόλεμος ως μέσο επιβολής και καταπίεσης.
 - β. Διεθνής ανταγωνισμός
 - Ανάγκη ειρηνικής συνύπαρξης. Κίνδυνοι καταστροφής από εξοπλισμούς και τον ανταγωνισμό των μεγάλων κρατών.
 - Αμυντικοί συνασπισμοί. Κριτική θεώρηση.
 - Διεθνείς οργανισμοί: προσπάθειες κατοχύρωσης της ειρήνης και της συνδέλφωσης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Κριτική θεώρηση των Ο.Η.Ε., Ε.Π.Κ., ΚΟΜΕΚΟΝ
- Τα δικαιώματα του ανθρώπου: βασικά στοιχεία από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948.
 - Τα δικαιώματα του παιδιού (μελέτη και σχετική διακήρυξη).

Ά ρ θ ρ ο 2

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
"ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ"

α) 6/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	<u>Ώρες διδασκαλίας</u> Ε' ΣΤ' 1 1
β) 5/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	<u>Ώρες διδασκαλίας</u> Ε' ΣΤ' 1 1
γ) 4/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	<u>Ώρες διδασκαλίας</u> Ε' + ΣΤ' 1
δ) 3/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	<u>Ώρες διδασκαλίας</u> Ε' + ΣΤ' 1
ε) 2/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	<u>Ώρες διδασκαλίας</u> Ε' + ΣΤ' 1/2
στ) 1/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	<u>Ώρες διδασκαλίας</u> Ε' + ΣΤ' 1/2

Ά ρ θ ρ ο 3

Η ισχύς του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον ίδιο Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση αυτού του Προεδρικού Διατάγματος.

Αθήνα, 4 Απριλίου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΤΡΟΣ ΜΩΡΑΛΗΣ